

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**76-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

ТОМ 1

14 травня – 23 травня 2024 р.

ВУЛИЧНІ ЛІХТАРІ – ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

З моменту своєї появи на вулицях міст (1807 рік, Лондон, вулиця Пел Мел), ліхтарі зайняли важливе місце у функціональних та образних характеристиках міського середовища. Конструкцію вуличного ліхтаря винайшов французький інженер Фредерік Арганд який і заклав основні характеристики його зовнішнього вигляду. В Україні перші вуличні ліхтарі заявили у м. Львові у 1858 році. У 1870 році було освітлено вулицю Хрещатик у м. Київ. Оскільки джерелом світла у перших ліхтарях слугував відкритий вогонь, його потрібно було захищати від вітру та дощу. Цю функцію виконував прозорий ковпак трапецевидної форми. В подальшому форма та конструкція цього захисного ковпаку змінювалась та удосконалювалась. Наявність захисного ковпаку стала характерною ознакою вуличного ліхтаря. Двочасна структура ліхтаря стала його особливістю на багато десятиліть (рис. 1.) Збільшення освітлення вулиць досягалось кріпленням декількох джерел світла на несучий стовп, що надавало ліхтарю більшої виразності та візуальної інформативності (рис.2).

Рис. 1. Вуличний ліхтар у м. Київ

Рис. 2. Ліхтар з кількома джерелами світла, м. Львів

Функціональне різноманіття міського середовища потребувало відповідного розширення типів вуличних ліхтарів, що і відбувалося. Розташування ліхтарів у структурі вулиці визначило важливість їх візуальних характеристик та призвело до появи ліхтарів-скульптур (рис. 3). Підвищена увага до форми опор вуличних ліхтарів зберігається у архітекторів та дизайнерів і в наш час (рис.4).

Рис. 3. Ліхтар-скульптура

Рис.4. Сучасний ліхтар-скульптура

Перехід на електричні джерела світла суттєво вплинув на зовнішній вигляд вуличних ліхтарів. Однак їх двочасна структура зберіглася. У вуличних ліхтарях з електричним джерелом світла ковпак захищає лампу та інше електричне обладнання.

Технічний прогрес у розробці та виготовленні джерел світла продовжує впливати на зовнішній вигляд вуличних ліхтарів. Суттєвий вплив на композицію ліхтаря мала зміна розмірів джерела світла у напрямку їх зменшення. Таке джерело не потребувало великого захисного ковпака. А це, у свою чергу, зменшило їх візуальну роль у загальній композиції вуличного ліхтаря (рис. 5). Візуальна роль опори зростає. Однак намагаючись надати ліхтарям неповторного вигляду проєктувальники шукають оригінальні рішення тієї частини вуличного ліхтаря де розташовується джерело світла, одночасно акцентуючи увагу на формі опор (рис. 6)

Рис. 5. Вуличний ліхтар з компактним джерелом світла

Рис. 6. Акцентування уваги на формі опор

Новий поштовх у розробці та зміні зовнішнього вигляду вуличних ліхтарів мало впровадження джерел сонячної енергії. Сонячні батареї мають малі розміри і тому суттєво впливають на загальний вигляд вуличного ліхтаря до якого вони прикріплені. Тому сучасним завданням проєктувальників стало органічне включення нових функціональних елементів в загальну композицію вуличних ліхтарів.